

1 Čo v praxi znamená právny pojem „rodičovské práva a povinnosti“? Aké sú práva a povinnosti nositeľa rodičovskej zodpovednosti?

Pojem „rodičovské práva a povinnosti“ zahŕňa všetky práva a povinnosti rodičov vo vzťahu k dieťaťu. Podstatnou súčasťou rodičovských práv a povinností je rodičovská starostlivosť. Rodičia majú povinnosť a právo starať sa o svoje maloleté dieťa. Rodičovská starostlivosť zahŕňa starostlivosť o osobu a majetok dieťaťa, ako aj zastupovanie dieťaťa; s **rodičovskou starostlivosťou** sa teda v zásade spája aj právo rozhodovať za dieťa. Medzi rodičovské práva a povinnosti ďalej patrí styk s dieťaťom a vyživovacia povinnosť voči dieťaťu.

2 Kto má spravidla rodičovské práva a povinnosti voči dieťaťu?

Ako sa už uvádza v odpovedi na otázku 1, pojem „rodičovské práva a povinnosti“ zahŕňa všetky práva a povinnosti rodičov vo vzťahu k dieťaťu. Podstatnú súčasť rodičovských práv a povinností tvorí rodičovská starostlivosť; medzi rodičovské práva a povinnosti okrem toho patrí aj styk s dieťaťom a vyživovacia povinnosť.

Spoločná rodičovská starostlivosť v zásade existuje v týchto prípadoch:

keď sa dieťa narodí v manželstve;

keď sa rodičia po narodení dieťaťa zosobášia;

keď rodičia vyhlásia, že chcú starostlivosť prevziať spoločne (vyhlásenie o starostlivosti);

pokiaľ na nich rodinný súd prenesie spoločnú rodičovskú starostlivosť.

Vyhlásenia o starostlivosti musia byť úradne overené, čo je možné vykonať na úrade starostlivosti o mládež (*Jugendamt*) alebo u notára a za určitých podmienok na zahraničných zastupiteľstvách. Pokiaľ rodičia nepodajú vyhlásenia o starostlivosti a nie sú zosobášení, potom prislúcha rodičovská starostlivosť výlučne matke. Rodinný súd (*Familiengericht*) však môže na žiadosť jedného z rodičov preniesť právo na rodičovskú starostlivosť na oboch rodičov spoločne, pokiaľ to neodporuje záujmom dieťaťa. Predpokladá sa pritom, že spoločná rodičovská starostlivosť nie je v rozpore s najlepšimi záujmami dieťaťa, ak druhý rodič nepredloží žiadne dôvody, ktoré by mohli brániť prenosu spoločnej rodičovskej starostlivosti a ak takéto nie sú inak zjavné.

Nemecké právo vychádza z toho, že styk dieťaťa s oboma rodičmi je spravidla v záujme dieťaťa, a preto zaručuje právo dieťaťa na styk s rodičmi. Zároveň je styk s dieťaťom právom a povinnosťou každého z rodičov.

Právo na styk s dieťaťom poskytuje rodičovi v prvom rade právomoc vidieť dieťa v pravidelných odstupoch a hovoriť s ním. Popri osobných stretnutiach však k styku patrí aj písomný a telefonický kontakt.

Pokiaľ ide o záväzok poskytovať výživné, táto povinnosť prináleží v zásade obom rodičom. Rodičia môžu voči svojim deťom sami stanoviť druh a spôsob poskytovania výživného. Môžu napríklad rozhodnúť, že výživné bude poskytované naďalej v rodičovskom dome vo forme naturálií (bývanie, starostlivosť, ošatenie atď.).

3 Ak rodičia nie sú schopní alebo ochotní vykonávať rodičovské práva a povinnosti voči svojim deťom, môže tým byť namiesto nich poverená iná osoba?

Pojem „rodičovské práva a povinnosti“ zahŕňa všetky práva a povinnosti rodičov vo vzťahu k dieťaťu. Podstatnú súčasť rodičovských práv a povinností tvorí rodičovská starostlivosť; medzi rodičovské práva a povinnosti okrem toho patrí aj styk s dieťaťom a vyživovacia povinnosť (pozri vysvetlenia v odpovedi na otázku 1). Ďalej uvedené informácie sa týkajú **rodičovskej starostlivosti**.

Ak maloletá osoba nie je v rodičovskej starostlivosti, napríklad preto, že rodičia zomreli alebo nie sú oprávnení zastupovať dieťa v záležitostiach týkajúcich sa jeho osoby či majetku, a to napríklad z dôvodu, že boli pozbavení rodičovskej starostlivosti, maloletej osobe sa prideli poručník. Poručníctvo nariaďuje rodinný súd.

Ak rodičom nie je umožnené plniť si povinnosti v určitých oblastiach rodičovskej starostlivosti, rodinný súd musí pre tieto oblasti rodičovskej starostlivosti stanoviť pestúna (§ 1909 BGB).

4 Ako sa ustanovujú budúce rodičovské práva a povinnosti v prípade, že sa rodičia rozvedú alebo žijú oddelene?

Pojem „rodičovské práva a povinnosti“ zahŕňa všetky práva a povinnosti rodičov vo vzťahu k dieťaťu. Podstatnú súčasť rodičovských práv a povinností tvorí rodičovská starostlivosť; medzi rodičovské práva a povinnosti okrem toho patrí aj styk s dieťaťom a vyživovacia povinnosť (pozri vysvetlenia v odpovedi na otázku 1). Ďalej uvedené informácie sa týkajú **rodičovskej starostlivosti**.

Ak sú rodičia vykonávateľmi spoločnej rodičovskej starostlivosti a rozídu sa, spoločná starostlivosť pokračuje, nezávisle od toho, či sú, alebo nie sú zosobášení. Rodinný súd však môže na žiadosť jedného z rodičov preniesť rodičovskú starostlivosť výlučne na jedného z nich. Takejto žiadosti sa vyhovie, ak druhý rodič súhlasí, inak je to iba v prípade, ak má dieťa vek minimálne 14 rokov a nesúhlasí alebo pokiaľ sa očakáva, že zrušenie spoločnej starostlivosti a jej prenesenie na jedného z rodičov nebude najlepšie zodpovedať záujmom dieťaťa. Takéto rozhodnutie sa prijíma aj v prípade rozvodu (okrem prípadov ohrozenia záujmov dieťaťa) iba na žiadosť jedného z rodičov.

5 Ak rodičia uzatvoria dohodu týkajúcu sa rodičovských práv a povinností, aké formality musia dodržať, aby bola dohoda právne záväzná?

Pojem „rodičovské práva a povinnosti“ zahŕňa všetky práva a povinnosti rodičov vo vzťahu k dieťaťu. Podstatnú súčasť rodičovských práv a povinností tvorí rodičovská starostlivosť; medzi rodičovské práva a povinnosti okrem toho patrí aj styk s dieťaťom a vyživovacia povinnosť (pozri vysvetlenia v odpovedi na otázku 1). Ďalej uvedené informácie sa týkajú **rodičovskej starostlivosti a styku s dieťaťom**.

Konkrétne usporiadanie spoločnej rodičovskej starostlivosti je v zásade záležitosťou rodičov a uskutočňuje sa neformálne. Právne záväzná úprava pravidiel rodičovskej starostlivosti však nie je možná len na základe dohody, a vyžaduje si rozhodnutie rodinného súdu. Ak žijú rodičia oddelene, môžu pri vypracovaní vzájomne prijateľnej koncepcie o rodičovskej starostlivosti využiť pomoc úradu starostlivosti o mládež. Takáto koncepcia môže slúžiť ako základ pre súdne rozhodnutie o rodičovskej starostlivosti. Ak sa rodičia zhodnú na tom, že rodičovská starostlivosť má v budúcnosti prináležať výlučne jednému rodičovi, môžu na rodinnom súde požiadať o prenesenie rodičovskej starostlivosti.

Úpravu práva na styk s dieťaťom môžu rodičia takisto dohodnúť neformálne. Ak je takáto dohoda zaprotokolovaná pred súdom v rámci zmiernu a súd ju schválil, je tento zmier záväzný ako súdne rozhodnutie a v prípade potreby je vynútiteľný.

6 Ak rodičia nedospeli k dohode o rodičovských právach a povinnostiach, ako inak môžu tento problém mimosúdne riešiť?

Ak rodičia nedokážu svoje konflikty riešiť samostatne, existuje možnosť obrátiť sa na úrad starostlivosti o mládež alebo nositeľa bezplatnej starostlivosti o mládež. Tam je rodičom poskytované poradenstvo a podpora pri prekonávaní ich problémov. Databázu všetkých poradenských centier nájdete na

webovom sídle <http://www.dajeb.de>. Okrem toho existuje možnosť dosiahnuť dohodu pomocou mediácie. Viac informácií o rodinnej mediácii nájdete na webovom sídle <http://www.bafm-mediation.de/>.

7 Ak pôjdu rodičia na súd, o akých záležitostiach týkajúcich sa dieťaťa môže sudca rozhodnúť?

V závislosti od návrhu alebo podnetu môže sudca v rámci príslušného konania rozhodovať o všetkých záležitostiach týkajúcich sa rodičovskej starostlivosti (vrátane vydania dieťaťa), styku s dieťaťom a výživného na dieťa. Pritom sa sudca musí usilovať v každej fáze konania o vzájomne prijateľné riešenie konfliktu. Ak sa rodičia nezhodujú v niektorej zo záležitostí práva starostlivosti, ktorá je pre dieťa dôležitá, súd môže takisto previesť výlučnú právomoc rozhodovania na jedného rodiča.

Ak je navyše ohrozený záujem dieťaťa, súd môže kedykoľvek z úradnej moci nariadiť všetky opatrenia potrebné na odvrátenie tohto ohrozenia.

8 Ak súd rozhodne o tom, že dieťa zverí do starostlivosti iba jednému z rodičov, znamená to, že môže rozhodovať o všetkých záležitostiach týkajúcich sa dieťaťa bez toho, aby sa najskôr poradil s druhým rodičom?

Pojem „rodičovské práva a povinnosti“ zahŕňa všetky práva a povinnosti rodičov vo vzťahu k dieťaťu. Podstatnú súčasť rodičovských práv a povinností tvorí rodičovská starostlivosť; medzi rodičovské práva a povinnosti okrem toho patrí aj styk s dieťaťom a vyživovacia povinnosť (pozri vysvetlenia v odpovedi na otázku 1). Ďalej uvedené informácie sa týkajú **rodičovskej starostlivosti a styku s dieťaťom**.

Pokiaľ ide o rodičovskú starostlivosť, odpoveď na túto otázku je v zásade kladná. Rodič, ktorý nemá právo starostlivosti, nemá právo spolurozhodovania. Má však právo na styk s dieťaťom a v prípade oprávneného záujmu môže od druhého rodiča požadovať informácie o osobných pomeroch dieťaťa. Ak sa však dieťa so súhlasom rodiča, ktorému bola zverená starostlivosť, alebo na základe súdneho určenia zdržiava u rodiča, ktorému starostlivosť zverená nebola (napr. v rámci výkonu práva na styk s dieťaťom), môže v záležitostiach skutočného opatrovania (napr. v súvislosti s výživou) rozhodnúť sám.

9 Ak súd rozhodne, že dieťa má byť zverené do opateru obidvoch rodičov, čo to znamená v praxi?

Pojem „rodičovské práva a povinnosti“ zahŕňa všetky práva a povinnosti rodičov vo vzťahu k dieťaťu. Podstatnú súčasť rodičovských práv a povinností tvorí rodičovská starostlivosť; medzi rodičovské práva a povinnosti okrem toho patrí aj styk s dieťaťom a vyživovacia povinnosť (pozri vysvetlenia v odpovedi na otázku 1). Ďalej uvedené informácie sa týkajú **rodičovskej starostlivosti**.

Ak rodičom prináleží spoločná starostlivosť a žijú v spoločnej domácnosti, musia sa na riešení všetkých otázok, ktoré sa týkajú rodičovskej starostlivosti, zhodnúť. Naopak, ak rodičia žijú oddelene, musia sa zhodnúť iba v záležitostiach, ktoré majú pre dieťa podstatný význam. V prípade záležitostí každodenného života má výlučné právo rozhodovania rodič, u ktorého dieťa žije.

10 Na ktorý súd alebo orgán sa mám obrátiť, ak chcem podať žiadosť o priznanie rodičovských práv a povinností? Aké postupy musím dodržať a aké dokumenty je potrebné k žiadosti pripojiť?

Pojem „rodičovské práva a povinnosti“ zahŕňa všetky práva a povinnosti rodičov vo vzťahu k dieťaťu. Podstatnú súčasť rodičovských práv a povinností tvorí rodičovská starostlivosť; medzi rodičovské práva a povinnosti okrem toho patrí aj styk s dieťaťom a vyživovacia povinnosť (pozri vysvetlenia v odpovedi na otázku 1). Ďalej uvedené informácie sa týkajú **rodičovskej starostlivosti a styku s dieťaťom**.

V prípade konaní, ktoré sa týkajú rodičovskej starostlivosti a styku s dieťaťom, sú spravídla príslušné rodinné súdy (oddelenia okresných súdov). Ak je potrebné podať žiadosť o začatie konania, napr. v rámci konania o prenose výlučnej starostlivosti v prípade, že rodičia žijú oddelene, táto žiadosť musí byť odôvodnená. Má obsahovať skutočnosti a dôkazy, ktoré ju odôvodňujú, a priložené listiny, na ktoré sa v žiadosti odvoláva. Žiadosť by mala obsahovať aj údaje o tom, či jej podaniu predchádzal pokus o mediáciu alebo iný postup mimosúdneho urovnania sporov. Právne zastúpenie sa vyžaduje iba vo výnimočných prípadoch, ako napr. v prípade žiadostí v rámci rozvodového konania. Ak sa nevyžaduje povinné právne zastúpenie, možno sa obrátiť priamo na príslušný súd. Na tento účel existujú na okresných súdoch tzv. oddelenia príjmu právnych žiadostí (*Rechtsantragstellen*), na ktorých možno do zápisnice podať žiadosť a ďalšie vyhlásenia.

Ak rodičia nie sú pri narodení dieťaťa zosobášení, vystavovateľ dokumentov na úrade starostlivosti o mládež alebo notár a za určitých podmienok zastupiteľské úrady môžu potvrdiť vyhlásenie o starostlivosti (v zmysle spoločného prevzatia rodičovskej starostlivosti).

11 Aký postup sa uplatňuje v týchto prípadoch? Je k dispozícii mimoriadne konanie v naliehavých prípadoch?

V konaniach, ktorých predmetom je rodičovská starostlivosť alebo právo na styk s dieťaťom, platí tzv. zásada preskúmania skutočností *ex offio*. Podľa nej má súd z úradnej moci preskúmať skutočnosti podstatné pre rozhodnutie a nie je viazaný argumentami zúčastnených strán.

Súd môže v prípade nutnosti prijať predbežné opatrenie vo forme dočasného nariadenia, ak je to odôvodnené a naliehavo potrebné. V prípade ohrozenia záujmov dieťaťa je súd povinný preskúmať aj bez žiadosti zúčastnených strán vydanie predbežného opatrenia. Ak v rámci konania, ktorého predmetom je styk s dieťaťom, nemožno v stanovenej lehote dosiahnuť dohodu, súd musí vydanie predbežného opatrenia prerokovať s rodičmi a úradom starostlivosti o mládež.

12 Môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Občan, ktorý nie je vzhľadom na osobné a ekonomické pomery schopný znášať náklady vedenia konania alebo je toho schopný iba sčasti alebo iba formou splátok, môže okrem iného požiadať v prípade konania na rodinných súdoch o pomoc s nákladmi na konanie. Predpokladom je, že plánovaný právny postih alebo právne zastúpenie ponúka dostatočný výhľad na úspech a nejaví sa byť svojvoľným. Tým je poskytnutý prístup k súdom aj ekonomicky slabším osobám. Štát preberá v rámci pomoci s nákladmi na konanie, v závislosti od stanoveného príjmu, úplne alebo čiastočne vlastný príspevok žiadateľa na súdne trovy, a ak bol žiadateľovi pridelený právnik, aj náklady na právnik.

13 Je možné odvolať sa proti rozhodnutiu o rodičovských právach a povinnostiach?

Pojem „rodičovské práva a povinnosti“ zahŕňa všetky práva a povinnosti rodičov vo vzťahu k dieťaťu. Podstatnú súčasť rodičovských práv a povinností tvorí rodičovská starostlivosť; medzi rodičovské práva a povinnosti okrem toho patrí aj styk s dieťaťom a vyživovacia povinnosť (pozri vysvetlenia v odpovedi na otázku 1). Ďalej uvedené informácie sa týkajú **rodičovskej starostlivosti a styku s dieťaťom**.

Opravné prostriedky proti rozhodnutiam o rodičovskej starostlivosti a styku s dieťaťom sú stanovené. Nie je pritom podstatné, či sa konanie vedie samostatne, alebo ako tzv. nadväzujúca právna vec k rozvodu. V oboch prípadoch je sťažnosť prípustná.

Sťažnosť sa podáva v rámci lehoty jedného mesiaca po písomnom oznámení rozhodnutia. Predbežné opatrenia o rodičovskej starostlivosti možno napadnúť prostredníctvom sťažnosti iba vtedy, ak boli vydané na základe ústneho prerokovania. Musí sa však podať do dvoch týždňov. Ak bolo opatrenie vydané bez ústneho prerokovania, nie je odporovateľné. Napadnúť nemožno ani predbežné opatrenia, ktoré sa týkajú práva na styk s dieťaťom, a to bez ohľadu na to, či boli alebo neboli vydané na základe ústneho prerokovania. V takýchto prípadoch je však možné začať konanie vo veci samej. Predbežné opatrenia okrem toho prestávajú platiť, keď nadobudnú účinnosť iné úpravy, ktoré sa týkajú tej istej veci.

14 Niekedy môže byť nevyhnutné obrátiť sa kvôli výkonu rozhodnutia o rodičovských právach a povinnostiach na súd alebo iný orgán. Aké postupy sa v takýchto prípadoch uplatňujú?

Pojem „rodičovské práva a povinnosti“ zahŕňa všetky práva a povinnosti rodičov vo vzťahu k dieťaťu. Podstatnú súčasť rodičovských práv a povinností tvorí rodičovská starostlivosť; medzi rodičovské práva a povinnosti okrem toho patrí aj styk s dieťaťom a vyživovacia povinnosť (pozri vysvetlenia v odpovedi na otázku 1). Ďalej uvedené informácie sa týkajú **rodičovskej starostlivosti a styku s dieťaťom**.

Pri porušovaní príkazu na výkon vydania osôb a úpravy styku s dieťaťom môže súd voči povinnej osobe nariadiť pokutu a v prípade, že ju nie je možné vymôcť, poriadkovú väzbu. Za určitých podmienok možno nariadiť priamo poriadkovú väzbu. V rozhodnutí, v ktorom sa nariaďuje vydanie osoby alebo

úprava styku s dieťaťom, musí byť poukázané na následky porušenia príkazu na výkon. Jednotlivá pokuta nesmie presiahnuť sumu 25 000 EUR a poriadková väzba nesmie prekročiť dĺžku šesť mesiacov. Ďalšou formou výkonu rozhodnutia je nariadenie priameho donútenia voči povinnej osobe. Použitie priameho donútenia voči dieťaťu je neprípustné, keď má byť dieťa vydané na účel výkonu práva na styk s dieťaťom. Okrem toho je možné pripustiť priame donútenie voči dieťaťu iba vtedy, ak je to oprávnené pri zohľadnení záujmov dieťaťa a presadenie záväzku nie je pomocou miernejších prostriedkov možné.

15 Čo musím urobiť, aby bolo rozhodnutie o rodičovských právach a povinnostiach vydané súdom v inom členskom štáte uznané a vykonané v tomto členskom štáte?

Pojem „rodičovské práva a povinnosti“ zahŕňa všetky práva a povinnosti rodičov vo vzťahu k dieťaťu. Podstatnú súčasť rodičovských práv a povinností tvorí rodičovská starostlivosť; medzi rodičovské práva a povinnosti okrem toho patrí aj styk s dieťaťom a vyživovacia povinnosť (pozri vysvetlenia v odpovedi na otázku 1). Ďalej uvedené informácie sa týkajú **rodičovskej starostlivosti a styku s dieťaťom**.

Rozhodnutia o rodičovskej starostlivosti a styku s dieťaťom vydané v členskom štáte EÚ (s výnimkou Dánska) sú v Nemecku uznané na základe nariadenia (ES) č. 2201/2003 (tzv. nariadenie Brusel IIa) bez potreby osobitného konania. Napriek tomu je možné požiadať v Nemecku o určenie uznania na príslušnom rodinnom súde. Toto určenie je potom účinné pre niekoho alebo proti niekomu. Pred tým, ako je možné vykonať v Nemecku rozhodnutie o rodičovskej starostlivosti z iného členského štátu, je podľa uvádzaného nariadenia potrebný návrh na vyhlásenie vykonateľnosti, t. j. rozhodnutie musí byť na vnútroštátnom území schválené na nútený výkon. Návrh sa podáva na miestne príslušnom rodinnom súde v mieste sídla vrchného krajského súdu (*Oberlandesgericht*). K návrhu na vydanie doložky vykonateľnosti sa priloží vyhotovenie rozhodnutia, ako aj osvedčenie súdu pôvodného členského štátu, pričom sa použije formulár v prílohe II k nariadeniu. Zastupovanie právnickou alebo právnikom nie je potrebné. Navrhovatelia, ktorí žijú v inom členskom štáte, však musia menovať zástupcu na doručovanie písomností v Nemecku. Rozhodnutie rodinného súdu sa vydáva bez ústneho pojednávania uznesením. Na základe uznesenia vydá doložku vykonateľnosti súdny tajomník. Proti uzneseniu rodinného súdu je prípustná sťažnosť na vrchnom krajskom súde (*Oberlandesgericht*). Proti uzneseniu vrchného krajského súdu (*Oberlandesgericht*) sa podáva právna sťažnosť na Spolkovom súdnom dvore (*Bundesgerichtshof*), pokiaľ ju vrchný krajský súd schválil. Pre návrhy na určenie uznania, resp. na vyhlásenie vykonateľnosti je v Nemecku príslušných iba 22 z viac ako 650 rodinných súdov. Adresy možno vyhľadať na webovom sídle <http://www.bundesjustizamt.de/sorgerecht> – „Zuständige Gerichte“ (v nemčine), resp. <http://www.bundesjustizamt.de/custody-conflicts> – „Competent German courts“ (v angličtine).

Je potrebné mať na pamäti, že určité rozhodnutia členských štátov o práve na styk s dieťaťom a o návrate neoprávnené premiestnených a zadržovaných detí môžu byť v Nemecku uznané a vykonané bez potreby vyhlásenia o vykonateľnosti a bez možnosti napadnutia uznania. To však nebráni nositeľom rodičovských práv a povinností, aby aj v týchto prípadoch formálne požiadali o vyhlásenie vykonateľnosti rozhodnutia prostredníctvom nemeckých súdov.

16 Na ktorý súd v tomto členskom štáte sa mám obrátiť, ak chcem namietať proti uznaniu rozhodnutia o rodičovských právach a povinnostiach, ktoré vydal súd v inom členskom štáte? Aký postup sa uplatňuje v týchto prípadoch?

Pojem „rodičovské práva a povinnosti“ zahŕňa všetky práva a povinnosti rodičov vo vzťahu k dieťaťu. Podstatnú súčasť rodičovských práv a povinností tvorí rodičovská starostlivosť; medzi rodičovské práva a povinnosti okrem toho patrí aj styk s dieťaťom a vyživovacia povinnosť (pozri vysvetlenia v odpovedi na otázku 1). Ďalej uvedené informácie sa týkajú **rodičovskej starostlivosti a styku s dieťaťom**.

Aj tu znovu platí osobitná príslušnosť 22 súdov, ktoré sú uvádzané v odpovedi na otázku 15. Návrh na určenie neuznania rozhodnutia o rodičovskej starostlivosti sa podáva na rodinnom súde v mieste sídla vrchného krajského súdu (*Oberlandesgericht*), v ktorého oblasti pôsobnosti sa obvykle zdržiava odporca alebo dieťa, na ktoré sa rozhodnutie vzťahuje. Subsidiárne je príslušným rodinný súd Pankow/Weißensee. Začatie konania o určení vedie v zásade ku koncentrácii príslušnosti vo všetkých veciach týkajúcich sa tohto istého dieťaťa, t. j. jeden súd potom môže rozhodnúť o všetkých veciach týkajúcich sa daného dieťaťa. Určujúce rozhodnutie (či uznanie, alebo neuznanie) však platí iba v členskom štáte, ktorý ho vydal. V Nemecku však môže byť nezávisle od toho, aj iba preventívne, vedené konanie o určení neuznania.

Pokiaľ ide o postup, ustanovenia o schválení núteného výkonu sa príslušne uplatňujú na prvom stupni, v konaní o odvolaní a v konaní o právnej sťažnosti.

17 Ktorý právny poriadok uplatňuje súd v konaní o rodičovských právach a povinnostiach, ak dieťa alebo účastníci konania nežijú v tomto členskom štáte alebo majú odlišnú štátnu príslušnosť?

Pojem „rodičovské práva a povinnosti“ zahŕňa všetky práva a povinnosti rodičov vo vzťahu k dieťaťu. Podstatnú súčasť rodičovských práv a povinností tvorí rodičovská starostlivosť; medzi rodičovské práva a povinnosti okrem toho patrí aj styk s dieťaťom a vyživovacia povinnosť (pozri vysvetlenia v odpovedi na otázku 1). Ďalej uvedené informácie sa týkajú **rodičovskej starostlivosti a styku s dieťaťom**.

Je potrebné rozlišovať medzi otázkami uplatniteľného práva a otázkami právomoci. V prípade záležitostí týkajúcich sa rodičovskej starostlivosti a styku s dieťaťom sú spravidla príslušné súdy a orgány v mieste obvyklého pobytu dieťaťa [článok 8 nariadenia (ES) č. 2201/2003, ako aj článok 5 Haagskeho dohovoru o ochrane detí]. Na štátnej príslušnosti nezáleží. Uplatniteľné právo sa takisto odvíja od Haagskeho dohovoru o ochrane detí. Následne sa aj pri udeľovaní, zániku a výkone rodičovskej starostlivosti a práva na styk s dieťaťom uplatňuje podľa zákona v zásade právo štátu obvyklého pobytu dieťaťa. Rodičovská starostlivosť, ktorá vznikla podľa práva štátu obvyklého pobytu dieťaťa v zásade pretrváva aj pri zmene pobytu dieťaťa. Ak sú však na základe obvyklého pobytu dieťaťa príslušnými nemeckými súdmi a orgánmi prijaté úpravy rodičovskej starostlivosti a styku s dieťaťom, riadia sa nemeckým právom.

Táto webová stránka je súčasťou portálu [Vaša Európa](#).

Privítame vašu [spätnú väzbu](#), pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.



This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 29/12/2023

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu.

Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.